

перекладачем мови перекладу і його недостатня уважність до мови перекладу і тексту оригіналу; природний процес стомлюваності перекладача.

Відповідно до способів перекладу розрізняємо такі типи еквівалентних відповідностей:

- а) відповідності-запозичення, які відтворюють в мові перекладу форму іншомовного слова;
- б) відповідності-кальки, які відтворюють морфемний склад слова або складові частини словосполучення;
- в) відповідності-аналоги, що створюються шляхом використання одиниць мови перекладу, не цілком відповідних за значенням до початкових одиниць, але здатних їх замінити в певному випадку;
- г) відповідності-лексичні заміни, що створюються за допомогою одного з видів перекладацьких трансформацій.

Для покращення якості навчання студентів-філологів і перекладачів необхідно під час практичних занять з англійської мови, практиці усного та письмового перекладу звертати увагу студентів на наслідки, які може спричинити неправильний переклад іншомовного тексту, робити вибірку лексем для опрацювання, які можуть спричинити труднощі при перекладі.

До перспективних проблем, на які слід звернути увагу, відносимо детальніше вивчення проблеми функціонування інтернаціональної та псевдоінтернаціональної лексики в англійській та українській мовах та фразеологічних одиниць як складових інтернаціонального та псевдоінтернаціонального лексикону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акуленко В. В. Вопросы изучения лексических интернационализмов и процессов их образования // Вопросы социальной лингвистики. – Л.: Наука, 1969. – С. 65-89.
2. Акуленко В. В. Научно-техническая революция и задачи интернационализации научно-технической терминологии // Интернациональные элементы в лексике и терминологии. – Харьков, 1980. – С. 129-146.
3. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. – М.: Просвещение, 1973. – 303с.
4. Белодед И. К. Интернациональные элементы в лексике и терминологии. – Харьков: Вища школа, 1980. – 208с.
5. Вакуленко О. М. Українська латинка: Відтворення без спотворення // Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами. – К., 1995. – С. 48-52.
6. Комиссаров В. Н. Теория перевода. – М.: Высшая школа, 1990. – 253с.
7. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (англійською і українською мовою). – К.: Вища школа, 1998. – 175с.
8. Олійник А. Д. Роль запозичень-англіцизмів у розвитку сучасної української мікроекономічної термінології: Автореф. дис.... канд. філолог. наук / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2002. – 20с.
9. Читалина Н. А. Учитесь переводить (Лексические проблемы перевода). – М.: Международные отношения, 1975. – 80с.

Сус І.

Науковий керівник – доц. Задорожна І. П.

ВІКОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Процес формування та становлення особистості є досить складним, довготривалим і об'єктивно неможливим без безпосередньої взаємодії індивіда з навколишнім середовищем, без втручання у цей процес соціуму із його вимогами, нормами та правилами. У процесі соціалізації особистості важливе місце займає період навчання у ВНЗ, протягом якого молода людина має змогу у більшій мірі проявити свої здібності, досягнення, таланти, самовизначитись із власним стилем поведінки, способом життя, власними прагненнями та планами на майбутнє [2, с.10]. Провідною діяльністю цього періоду є діяльність спілкування, тобто встановлення інтимно-особистісних відношень між підлітками [5]. Таким чином, виникає першочергова проблема, яка полягає у вирішенні завдання щодо покращення розвитку навчання у говорінні, зокрема діалогічному мовленні, в контексті урахування вікових та психологічних особливостей студентів І курсу.

Метою статті є аналіз вікових та психологічних передумов навчання діалогічного мовлення майбутніх учителів англійської мови.

Вік 18 – 20 років – це період найбільш активного розвитку моральних та естетичних почуттів, становлення та стабілізації характеру та, що найважливіше, оволодіння повним комплексом соціальних ролей дорослої людини: громадянських, професійно-трудова та ін. [2, с. 10]. Послугуючись віковою періодизацією розвитку особистості Е. Еріксона [8], зазначимо, що студентський період життя людини припадає переважно на період пізньої юності або ранньої дорослості. Порівняно з іншими періодами життя у юнацькому віці спостерігається найвища швидкість оперативної пам'яті та переключення уваги, розв'язання вербально-логічних

задач тощо. Таким чином, студентський вік характеризується досягненням найвищих результатів, які базуються на всіх попередніх процесах біологічного, психологічного та соціального розвитку [1].

Навчання іноземної мови повинно будуватися з урахуванням психічного та комунікативного розвитку студентів, типів провідної діяльності, видів мотивації, яка спрямовує їх діяльність на певному етапі навчання.

На сучасному етапі розвитку методики навчання іноземних мов психологічною основою організації навчання іноземних мов визнається *особистісно-діяльнісний (комунікативно-діяльнісний)* підхід до процесу навчання [7, с. 1]. Основні положення цього підходу були сформульовані на основі наукових досліджень таких учених, як Л. С. Виготський, В. В. Давидов, Д. Б. Ельконін, І. О. Зимня, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн та інші.

Особистісно-діяльнісний підхід характеризується єдністю двох компонентів – *особистісного та діяльнісного*. Особистість виступає суб'єктом діяльності: вона формується в діяльності та в спілкуванні з іншими людьми і сама визначає характер та особливості протікання цих процесів.

Проблема мотивації є однією з центральних проблем психології навчання іноземної мови. Як підкреслює І. О. Зимня, «мотиваційно-спонукальна фаза» є вихідним моментом будь-якого виду діяльності, в тому числі й мовленнєвої. Експериментальні дослідження мотивів, які проводились вітчизняними і зарубіжними психологами та методистами (М. В. Гамезо, Я. В. Гольдштейном, S. D. Krashen, Н. Dulay, М. Burt та іншими), дозволяють зробити висновок, що при вивченні англійської мови у студентів переважають дві категорії мотивів: *пізнавальні*, які зумовлені змістом навчального матеріалу та усвідомленням необхідності володіння певною інформацією, та *соціальні*, або *мотиви комунікації*, які пов'язані з потребою спілкування з іншими людьми, почуттям успіху.

Далі розглянемо поняття провідної діяльності студентів І курсу та її значення для розвитку їхньої психіки. О. М. Леонтьєв характеризує провідну діяльність як діяльність, розвиток якої спричиняє вагомі зміни в психічних процесах і психологічних особливостях особистості людини на даній стадії її розвитку [6].

Зазначимо, що для студентської молоді основною діяльністю залишається його навчання у ВНЗ. Але, як довели дослідження, проведені під керівництвом Т. В. Драгунової і Д. Б. Ельконіна, вже на початку цього періоду виникає і набуває розвитку особлива діяльність, яка полягає у встановленні інтимно-особистісних стосунків між одногрупниками. Ця діяльність була названа діяльністю спілкування [5, с. 79]. Діяльність спілкування є своєрідною формою відтворення між однолітками тих стосунків, які існують між дорослими людьми, визначають на основі морально-етичних норм вчинки студентів [7, с. 2].

Таким чином, для старших підлітків велике значення мають два типи *провідної діяльності* – *навчальна*, або *пізнавальна*, та *діяльність спілкування*.

Позитивною характеристикою юнака / юнки є їх готовність до всіх видів *навчальної діяльності*, які роблять їх дорослим у власних очах. Але треба зауважити, що цю готовність вони ще не вміють реалізувати, тому що вони не володіють способами виконання нових форм навчальної діяльності. Отже, на даному етапі важливо навчити студентів цих способів, не дати згаснути інтересу до них [7, с. 5].

Тому, одним із резервів підвищення ефективності навчання першокурсників є цілеспрямоване формування мотивів навчання через нові форми його організації, серед яких варто виділити рольові ігри, які задовольняють потреби цього віку, що домінують.

Суттєві зрушення у період пізньої зрілості відбуваються і в соціальних мотивах, які тісно пов'язані із *діяльністю спілкування*. Молода людина прагне зайняти нову позицію у стосунках із одногрупниками. Вона шукає контакти та співробітництво з іншими людьми, оволодіває способами налагодження цього співробітництва в навчальному процесі. Тому під час практичних занять необхідно створити такі умови, коли можуть бути реалізовані її соціальні потреби у спілкуванні та взаємодії з іншими людьми, у самовираженні та самоствердженні через стосунки з іншими людьми. Для реалізації цих інтересів ефективними є різноманітні творчі завдання, які потребують від студентів самостійних рішень, висунення різних гіпотез та їх колективну перевірку, завдання, виконуючи які студент може продемонструвати свою компетентність у цьому питанні та рівень свого розвитку, що піднімає його авторитет в очах одногрупників та викладача [7, с. 5].

Отже, при організації навчання англійської мови, зокрема навчання діалогічного мовлення, необхідно враховувати ці два типи провідної діяльності юнаків та юнок, тобто вправи мають бути з ігровим рольовим компонентом і мати пізнавальний характер, а на практичних заняттях перевагу слід надати колективним формам роботи (в парах, малих групах, у командах), враховувати природну потребу студентів у спілкуванні один з одним.

Керуючись вищевказаними особливостями, які притаманні студентському періоду життя людини, у своїй роботі зі студентами викладач повинен враховувати особливості їх психічного і анатомо-фізіологічного розвитку, дбаючи про створення передумов для психічного, фізичного і соціального розвитку кожної особистості. Важливим у процесі роботи із студентами також є врахування енергетичного, розумового потенціалу і цілої низки життєвих обставин, які тим чи іншим чином впливають на навчальний процес [2, с. 12]. Одночасно педагог має дбати про забезпечення умов для розвитку у студентів позитивних емоцій як передумови активності пізнавальної діяльності, що, безперечно, сприятиме ефективному засвоєнню навчального матеріалу та можливості відтворити його на наступних етапах навчання у ВНЗ, а також дасть змогу керуватися отриманими знаннями у подальшій професійній діяльності [9, с. 96; 3, с. 91].

Спираючись на згадані вище дослідження вікових та психологічних особливостей студентів-першокурсників вважаємо, що застосування методу рольових ігор на заняттях з іноземної мови у ВНЗ може стати знаряддям гармонійного та всебічного розвитку студента, зокрема засобом розвитку здатності взаємодіяти з іншими людьми, подолання невизначеності й зняття мовного бар'єру, який інколи виникає процесі комунікації. Окрім того, імпровізація, як форма рольової гри проявляє великий потенціал у розкритті творчого мислення та уяви студентів [4, с. 165]. Таким чином, здатність до взаємодії з одногрупниками та здатність до

творчого мислення студентів можна розвивати на заняттях з практики англійської мови одночасно із формуванням умінь іншомовного діалогічного мовлення.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробці методики навчання діалогічного мовлення із застосуванням інтерактивних методів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамова Г. С. Возрастная психология / Г. С. Абрамова. – М., 1999. – 672 с.
2. Байда І. А. Особливості студентського віку та необхідність їх врахування у навчальному процесі / І. А. Байда. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – С. 10-12.
3. Беляев Б. В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам / Борис Васильевич Беляев. – М.: Просвещение, 1965. – 170 с.
4. Дешко С. Д. Роль гри при вивченні іноземної мови / Дешко С. Д., Лихочвор Л. Я., Гуня Л. М. – Львів : НАУ, 2008. – С. 164-166.
5. Зимняя И. А. Педагогическая психология : [учеб. для вузов] / Ирина Алексеевна Зимняя. – М.: Логос, 2001. – 384 с.
6. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения : [в 2 т.] / Алексей Николаевич Леонтьев. – М. : Педагогика, 1983. – Т. 2. – 320 с.
7. Ніцецька О. М. Вплив психологічних особливостей студентів 1-2 курсів немовних вищих навчальних закладів на процес навчання англійської мови / О. М. Ніцецька. – К. : КНЕУ, 2004. – 5 с.
8. Періодизація розвитку особистості за Е. Еріксоном [Електронний ресурс] // Психологічна бібліотека – 2013. – Режим доступу до статті : <http://psychlib.com.ua/periodizaciya-rozvitku-osobistosti-za-e-eriksonom.htm>
9. Старобрянська К. Я. Психологічні особливості навчання усного мовлення / К. Я. Старобрянська. – Хмельницьк : вид. ХІСТ, 2009. – С. 95-97.